

Undervisningsmateriale til DE ASYLSØGENDE KVINDER på Aalborg Teater

Dette er et undervisningsmateriale, som bygger på temaerne fra forestillingen *De asylsøgende kvinder*.

Vi står som altid til rådighed for yderligere dialog i forbindelse med forestillingerne, så I er velkomne til at henvende jer til Aalborg Teater via enten mail: dramaturg@aalborg-teater.dk eller telefon 96 31 60 26. Hvis det ønskes, er det naturligvis også muligt at få tilsendt hele manuskriptet, så man kan læse det og arbejde med det.

Hvad handler stykket om?

”Hvis du lader os i stikken
og gør os til blødende rovfugleføde
havner Argos i skam
også når alle
dine børn er døde og begravede.”

De asylsøgende kvinder er verdens ældste asyldrama. Det blev skrevet for 2.500 år siden af den græske tragediemester Aischylos, men det er stadig så aktuelt, at det lige så godt kunne være skrevet i dag.

En gruppe kvinder efterlader sig alt og går om bord på en båd i Nordafrika for at sejle over Middelhavet. De flygter fra mænd. Fra vold, overgreb og tvangsægteskab og beder om beskyttelse i Grækenland hos kongen af Argos. Loven siger, at kongen skal give dem asyl. Men vil kongen følge loven og lytte til kvinderne, eller skal han beskytte sine undersåtter og sin by mod en mulig krig? I stedet for selv at træffe beslutningen, beder kongen folket i Argos om at stemme om kvindernes skæbne.

Med sang, musik og hjerteblod giver et stort kvindekore bestående af lokale sangere, tre musikere og fire skuespillere nyt liv til en af verdens ældste fortællinger.

Rollerne i *De asylsøgende kvinder* består af et kor på 18 kvinder i alderen 16-25 år, skuespilleren Ida Cæcilie Rasmussen, som spiller deres leder, kvindernes far Danaos som spilles af Jesper Hyldegaard og Kong Pelagos, som spilles af Mikael Birckjær.

Aischylos

Aischylos var en græsk dramatiker, som levede og virkede i antikken mellem år 525 og 456 før Kristus. Aischylos skrev ikke blot tragedierne, han var også instruktør, komponist og koreograf på sine egne dramaer – og optrådte formentlig også selv i dem. Af hans 90 tragedier findes der syv fuldstændige tilbage. Aischylos' dramatik handler ofte om, hvad der styrer mennesker, og hvad der for eksempel får et menneske til at slå et andet menneske ihjel. Blandt andet viser han, hvordan mennesker bliver påvirket af, hvordan deres forældre har opført sig. Hans budskab er, at vi skal undgå hævn og blodige stridigheder og i stedet leve i et samfund, som bygger på retfærdighed og gode medborgere. Faktisk skulle det være i *De asylsøgende kvinder*, at ordet *demokrati* første gang optræder i et drama. Også i vores tid er Aischylos tragedier relevante, og i flere af hans dramaer er konfrontationen mellem det mandlige og kvindelige et tilbagevendende tema.

Et kendt værk af Aischylos er *Orestien*, som består af de tre sammenhængende stykker, *Agamemnon*, *Gravofferet* og *Eumeniderne*. Værket skrev han år 458 før Kristus, og det handler om, hvordan Orestes hævner sig på sin mor og hendes elskere, fordi de har myrdet hans far. Aischylos har også skrevet dramaerne *Perserne*, *De syv mod Theben* og *Prometheus i lænker*.

Det antikke teater

Teater i antikkens Grækenland var ikke bare underholdning. Kunstformen, som blev udviklet til de årlige fester for at ære Dionysos, vinens og frugtbarhedens gud, havde også en religiøs funktion. Med hjælp fra teatret kunne man diskutere dyder og værdier, som man anså vigtige i samfundet. Dermed blev teatret en vigtig del af samfundet, og det blev set som både en ære og en pligt at finansiere et drama. Før hver opførelse af et drama læste en embedsmand navnet op på dem, der havde betalt forestillingen, og i deres navn blev der gjort et drikoffer til Dionysos.

I teatrets spæde ungdom blev Dionysos hyldet med korsang, hvor et 12 personer stort kor og en solosanger skiftedes til at synge. I det græske drama var korets funktion at kommentere stykkets handling meditativt eller lyrisk. I løbet af årene blev koret større, og dets funktion begyndte mere og mere at ligne det, vi i dag kalder teater; både solosanger og kor fik roller, hvor de også

skulle tale og spille skuespil. Men koret var altid med i baggrunden som et talerør for dramatikeren. I *De asylsøgende kvinder* er koret den væsentligste aktør og også ind imellem en reflekterende tilskuer til de ting, der foregår i stykket.

Et vigtigt element i praktisk taget alle græske tragedier er hybris og nemesis; hybris er hovmod – og den som begik hybris blev ramt af nemesis, gudernes straf.

Korets påklædning var også ganske distinkt, da antikkens teatre var meget store. For eksempel kunne Dionysosteatret i Athen rumme 15.000 mennesker. For at selv publikum på de bagerste rækker kunne se og høre, hvad der skete på scenen, stod skuespillerne på en halv meter høje sko og havde en maske med en tragt for munden til at forstærke deres stemmer.

David Greigs dramatisering, bearbejdning og arkæologiske teaterforskning

”Mine damer og herrer. Stykket, som vi skal se i aften, er 2500 år gammelt. Lad os se det sammen og tænke over, om vi kan se os selv i dette mærkelige og ældgamle spejl.”

Det er den skotske dramatiker David Greig, der har gendramatiseret den 2500 år gamle tragedie. Der var urpremiere på hans stykke på The Royal Lyceum Theatre i Edinburgh i oktober 2016. Opsætningen, som også blev opført på The Young Vic i London, var et samarbejde med Actors Touring Company.

I sit grundige arbejde med *De asylsøgende kvinder* foretog David Greig arkæologisk teaterforskning, så han fik et indgående kendskab til, hvordan forestillingerne i det antikke Grækenland blev skabt. Det var i Grækenland, at samarbejdet mellem amatører fra lokalbefolkningen og de professionelle skuespillere blev opfundet, og dermed blev teatret fundamentet for kollektivt demokratisk samarbejde. Det lokale kor, som er med i forestillingen, har en stærk kommunikation med publikum, så byen så at sige taler til sig selv. Lige som i antikken bliver forestillingen også i dag skabt gennem musik, rytme, politik og lidenskab. Musikken i David Greigs forestilling er også forankret i det antikke Grækenland, og den bliver spillet på instrumenter fra den tid.

Tanken bag genskabelsen af *De asylsøgende kvinder* er ikke at bringe noget nyt på banen, men at gå tilbage til kernen i, hvordan vi er sammen som mennesker og at vise, at solidaritet giver mennesket magt – sammen.

Mennesker på flugt – et af verdens ældste og mest aktuelle dilemmaer

”Når kvinder bliver ramt af problemer, kommer de i mange former.

Og vores form er ægteskab – uønsket ægteskab.

Det var aldrig vores hensigt at flygte fra vores land.

Men – i stedet for at gifte os – bestemte vi os for at flygte.”

Historisk set er migration ikke noget nyt. Det er snarere et konstant fænomen. Evnen til at flytte sig har været vigtig i menneskets udvikling, og mennesket har til alle tider flyttet sig for at få bedre levevilkår. På den tid, Aischylos skrev *De asylsøgende kvinder*, kæmpede Athen med en bølge af flygtninge fra øst, så valget af emne var lige så aktuelt for Aischylos, som det er for en dramatiker i dag.

Aischylos tager grundlæggende spørgsmål om menneskerettigheder op, og set i lyset af de seneste års bølge af flygtninge i Middelhavet er teksten meget aktuel – fra den politiske diskussion og moralspørgsmål til emnerne om demokrati og kvinders ret til magt over deres eget liv.

Dramaøvelser

Her kommer forslag til øvelser, som er koblet til forestillingen *De asylsøgende kvinder*, og som blev udformet af dramapædagoger på Royal Lyceum Theatre i Edinburgh. Det vil være bedst, hvis I får mulighed for at lave alle øvelserne, men de kan også fungere enkeltvis.

Opvarmning

Bed gruppen om at gå rundt i lokalet. Hele lokalet skal bruges, og der skal jævnlige skiftes retning. Bed gruppen om at stoppe op og derefter fortsætte. Efter nogle omgange skal gruppen forsøge at stoppe op samtidig, uden at nogen siger hvornår. Der skal ikke være en leder. Herefter skal I koble denne øvelse til en diskussion om korenes arbejde i den græske teaterverden og det vigtige i deres funktion.

Øvelse 1 – billeder og fortællinger

Bed gruppen om igen at gå rundt i lokalet men nu fokusere på deres kroppe. Tænk på den svære situation, kvinderne befinder sig i. Hvordan kan du fysisk kropsliggøre følelsen af at være for eksempel helt udmattet og desperat efter beskyttelse? Hvordan kommer det til udtryk i kroppen at føle desperation?

Del jer op i grupper af 5-6 personer, som sammen skal skabe et billede. Kvinderne har desperat brug for beskyttelse og sikkerhed. Hvordan ville et billede af dette se ud? Bed derefter deltagerne om at relatere til nutidens billeder i medierne af flygtninge. Findes der ligheder? Ellers skal gruppernes billeder justeres?

Øvelse 2 – kollektivet/flokken

Del gruppen op i to mindre grupper og bed dem stille sig i en V-formation. Personen forrest i formationen er lederen og skal lave bevægelser med armene, som resten af gruppen skal efterligne. De skal forsøge at skabe en følelse af at være et ensemble – en krop – uden at man kan se, at der er en leder. Forsøg at få deltagerne til at bevæge sig rundt i lokalet som en samlet gruppe og lave bevægelser, der symboliserer rejse, frygt og desperation.

Øvelse 3 – kor og tekst

Diskuter korenes mange forskellige roller i det græske teater.

Vælg et stykke tekst fra forestillingen og bed dem læse det sammen i grupper af ca. fem personer – gerne andre grupper end tidligere. De behøver ikke kunne teksten udenad. Bed dem om at læse højt for hinanden. Derefter skal de forsøge at finde en fælles måde at læse teksten op på. Alles stemmer er forskellige, men alligevel kan de, måske, finde en fælles ”tone” at læse teksten op med.

Arranger en V-formet gruppe igen, men bed nu personen forrest om at begynde med at tale og repetere tekststykket igen og igen. Når resten af gruppen er klar, følger de trop. Hver deltager som begynder at tale, skal lægge en hånd på skulderen af en anden, som allerede taler, indtil alle i gruppen er med.

Øvelse 4 – forening

Del igen gruppen ind i mindre grupper på 5-6 stykker og bed dem om at lave en lille forestilling, som kombinerer de forskellige elementer fra de foregående øvelser. Oplægget er, at de er asylsøgende kvinder, og at en af dem er kongen af Argos.

Sammen skal koret bevæge sig gennem rummet, stoppe tre gange for at ændre bevægelserne, rytme og vejrtrækning. Når de kommer frem til kongen, skal koret begynde at tale. Kongen skal bede kvinderne om at vente og stille spørgsmål til sit folk.

Hver gruppe skal opføre sine scener for de andre grupper.

Refleksion og evaluering

Diskuter hvad gruppen fra fået ud af øvelserne. Har det antikke græske teater relevans i dag, både gennem De asylsøgende kvinder og ideen om, at samfundet kan blive styrket ved, at teatret bruger lokale amatører til at skabe forestillinger.

Forestillingsanalyse

Beskriv dit første indtryk af forestillingen

- Hvilke forventninger havde du?
- Hvordan reagerede du?
- Hvordan reagerede resten af publikum?
- Hvad husker du bedst fra forestillingen?
- Hvilke scener kunne du bedst lide?
- Var der noget, du ikke forstod i forestillingen?

Scenografi – kostumer – lyd - lys

- Hvordan så scenografien ud?
- Hvilke farver, materialer og rekvisitter var der på scenen?

- Hvordan så kostumerne ud?
- Hvordan blev lyset brugt? Hvilken stemning skabte lyset?
- Hvorfor tror du, at scenografien og alt andet visuelt ser ud på denne måde? Hænger det sammen med forestillingens tematik?

Forestillingens tematik og dramaturgi

- Hvad handler forestillingen om?
- Hvilke temaer afklares i forestillingen?
- Hvem er forestillingens hovedperson, og hvorfor?
- Hvordan vil du beskrive skuespillernes spillestil?
Eksempelvis naturalistisk/realistisk/kropslig/dansepræget?

Spørgsmål til diskussion

Hvis alt gik galt, og du skulle flygte for at redde dit liv – hvem ville så hjælpe dig?

Hvad vejer tungest – den moralske pligt til at hjælpe et fremmed menneske i nød eller dit eget behov for sikkerhed og tryghed?

I forestillingen vil kongen have borgerne i Argos til at tage stilling. Hvis de vælger at beskytte kvinderne, vil det føre til krig med landet, som kvinderne er flygtet fra. Er det værd at gå i krig for?

Hvordan er mændene i Argos anderledes end de mænd, kvinderne er flygtet fra?

Diskutér kvinders frihed og rettigheder i dag. Hvor langt er vi kommet, når det handler om for eksempel tvangsægteskaber? Er det udelukkende skidt, eller kan et arrangeret ægteskab have sine fordele?

Aischylos er den første dramatiker, der bruger ordet ”demokrati” i et drama. Tænk over ordet demokrati og find ud af, hvad det betyder. Hvordan er det at leve i et demokrati og hvordan er det at leve i et land, der ikke er demokratisk? Diskutér med udgangspunkt i dig selv og dit eget liv.

Produktion

De asylsøgende kvinder er et internationalt samarbejde mellem Betty Nansen Teatret, Aalborg Teater og Malmö Stadsteater, og forestillingen er en del af et succeskoncept skabt af den skotske dramatiker David Greig.

DE ASYLSØGENDE KVINDER

Af Aischylos, bearbejdning af David Greig

MEDVIRKENDE

Et kor af 18 unge kvinder

Skuespiller Mikael Birkkjær, Jesper Hyldegaard, Ida Cæcilie Rasmussen

Kapelmester Bebe Risenfors

Musiker Katerina Anagnostidou og Carolyn Goodwin

INSTRUKTØR Simon Boberg

SCENOGRAF Edward Pierce

AF Aischylos

OVERSÆTTELSE Simon Boberg og August Bovin Boberg

OPFØRES PÅ:

Betty Nansen Teatret, København, 13 september - 25 september 2019, samt 1 – 15 februar 2020.

Malmö Stadsteater, Malmö, 10 oktober – 9 november 2019.

Aalborg Teater, Aalborg, 19 november – 14 december 2019.